



# Rapport

**Datum: 24 maart 2005**

**Rapportnummer: 2005/086**

## Klacht

Verzoeker klaagt over de wijze waarop ambtenaren van het regionale politiekorps Zeeland op 2 oktober 2001 tegen verzoeker zijn opgetreden. In dit kader klaagt hij erover dat zij:

- hem zonder redelijke aanleiding over zijn fiets hebben getrokken;
- hem op straat hebben gegooid; en
- vervolgens lichamelijk geweld tegen hem hebben gebruikt.

## Beoordeling

### Algemeen

Verzoeker liep op 2 oktober 2001 door een winkelstraat in Middelburg. Daarbij passeerde hij twee politieambtenaren van het zogenoemde bike-team. Politieambtenaar N. herkende verzoeker omdat verzoeker al twee keer zijn middelvinger tegen hem had opgestoken terwijl hij in de uitoefening van zijn functie was. Ook deze keer zou verzoeker zijn middelvinger naar de twee politieambtenaren opgestoken hebben. Politieambtenaar N. liep achter verzoeker aan en probeerde verzoeker aan te spreken. Daarbij maakte verzoeker beledigende opmerkingen, aldus de politieambtenaren. Verzoeker ontkent dat hij zijn middelvinger naar N. heeft opgestoken en dat hij beledigende opmerkingen heeft gemaakt, hij heeft alleen de woorden flap en drol genoemd.

I. Ten aanzien van het over de fiets trekken en op straat gooien

## Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaar N. hem zonder redelijke aanleiding over zijn fiets heeft getrokken. Verzoeker was langs beide politieambtenaren gelopen en had flap en drol tegen de politieambtenaren gezegd, omdat zij met hun fietsen de weg blokkeerden waardoor een oud vrouwtje hen maar moeilijk kon passeren. Verzoeker liep daarna door en volgens verzoeker werd hij op een gegeven moment bij zijn schouder vastgepakt en omgedraaid. Verzoeker vroeg daarop aan politieambtenaar N. wat hij aan het doen was. Daarbij stak verzoeker zijn handen omhoog. Hij deed dit omdat hij altijd met zijn handen praat en omdat hij de koptelefoon van zijn walkman van zijn hoofd wilde halen. Maar nog voordat hij dit laatste had kunnen doen, trok N. hem over zijn fiets die hij tussen hen in had geplaatst, waardoor hij op de grond terecht kwam, aldus verzoeker in zijn verklaring tegenover een medewerkster van de Nationale ombudsman op 23 juli 2004.

2. De korpsbeheerder acht de klacht bij brief van 5 april 2004 niet gegrond. Hij heeft in zijn brief verwezen naar het advies dat de Commissie voor de politiekachten (verder:

klachtencommissie) op 1 augustus 2003 heeft uitgebracht. De klachtencommissie adviseerde de korpsbeheerder de klacht niet gegrond te achten. Daartoe overwoog de klachtencommissie dat verzoeker heeft verklaard dat hij met zijn handen een beweging heeft gemaakt. De politieambtenaar heeft verklaard dat hij deze beweging als een bedreiging heeft ervaren. Omdat politieambtenaar N. zijn verklaring op ambtseed heeft afgelegd, is de klachtencommissie uitgegaan van de juistheid van de weergave van die feiten. Bike-teams zijn speciaal getraind om bij bedreiging, waaronder het maken van een slaande beweging valt, de bedreiger over de fiets te trekken, zodanig dat de fiets zich altijd tussen de politieambtenaar en de bedreiger bevindt. Zo is het hier ook gegaan, aldus de klachtencommissie.

3. Politieambtenaar N. heeft op 9 juli 2004 tegenover een medewerkster van de Nationale ombudsman een verklaring afgelegd. Hierin beschreef hij hoe verzoeker op hem had gereageerd, nadat hij hem op zijn gedrag had aangesproken. Volgens N. bleef verzoeker doorlopen en bleef hij hem beledigen. Omdat N. van verzoeker wilde weten waarom hij zich beledigend gedroeg tegenover politieambtenaren, koos N. ervoor om met verzoeker in gesprek te gaan en hem niet direct aan te houden wegens het beledigen van een ambtenaar in functie. Maar ook nadat N. verzoeker hiertoe had laten stoppen en hem had gevraagd naar de reden van zijn gedrag, bleef verzoeker agressief en bleef hij schelden. Tevens maakte verzoeker slaande bewegingen met zijn handen, waardoor N. de indruk kreeg dat verzoeker hem wilde slaan. N. heeft daarop zijn fiets tussen hen in gezet en hem nogmaals gevraagd waarom hij zich zo respectloos gedroeg. Verzoeker werd daardoor nog agressiever en maakte slaande bewegingen met zijn hand en kwam daarbij dichtbij N.'s gezicht. N. heeft getracht afstand tussen hem en verzoeker te creëren door zijn fiets met gestrekte armen vast te houden en wat met zijn hoofd achterover te hellen. Ondanks dat kon verzoeker toch dicht bij N.'s gezicht komen, waardoor N. zich niet meer veilig voelde. N. besloot verzoeker nu toch aan te houden. N. wilde verzoeker daarom onder controle brengen en zag daartoe als enige mogelijkheid verzoeker over de fiets heen te trekken. Deze techniek houdt in dat je gelaat tegenover gelaat staat (met de fiets er tussenin), je de verdachte vastpakt en vervolgens een stap naar achteren zet waarmee je de verdachte over de fiets heen trekt. De verdachte komt dan met zijn buik op de grond of op de fiets terecht. Het voordeel van deze procedure boven de reguliere wijze van aanhouden, is dat je zo min mogelijk geweld hoeft te gebruiken om een verdachte onder controle te brengen. De verdachte is met zijn aandacht namelijk bij de fiets en niet bij de politieambtenaar. In dit geval heeft N. verzoeker op deze wijze over de fiets getrokken, waardoor deze met zijn buik op de grond terechtkwam.

4. Ook politieambtenaar Sl. heeft een verklaring afgelegd tegenover een medewerkster van de Nationale ombudsman. Op 9 juli 2004 heeft hij verklaard dat hij niet met zijn collega N. was meegelopen, omdat hij in gesprek was met een winkelier. Wel heeft hij N. in de gaten gehouden. Hij zag aan de manier waarop verzoeker praatte (hij maakte veel gebaren met zijn handen) dat het gesprek tussen hem en N. niet vlekkeloos verliep. N.

bleef volgens Sl. gedurende het gesprek rustig, hij had beide handen op zijn fiets liggen. Sl. besloot om zijn collega te gaan bijstaan en deelde de winkelier dit mee. Op het moment dat Sl. naar N. toeliep, zag hij dat N. verzoeker bij zijn jas of kraag vastpakte, hem over de fiets naar zich toetrok en hem naar de grond werkte. Volgens Sl. was verzoeker op zijn buik terechtgekomen en lag hij vrij van de fiets. Sl. heeft verklaard dat hij zelf niet heeft gezien dat verzoeker slaande bewegingen maakte, maar dat zijn collega hem dit later heeft verteld.

5. In een mutatie in het politieregistratiesysteem van 2 oktober 2001 staat dat de partner van verzoekers vader op het politiebureau was geweest om met N. te spreken. Zij wilde graag een gesprek met N. om vragen te stellen over de aanhouding van verzoeker. Ook verzoeker wilde graag met N. spreken om hem uit te leggen waarom hij vaak wat agressief op "blauw" reageerde.

6. N. was op dat moment niet meer in dienst, maar heeft haar op 3 oktober 2001 teruggebeld en een afspraak gemaakt om in burger bij hen langs te gaan. Uit de mutatie van deze datum blijkt dat zij tijdens dit gesprek hebben gesproken over de reden waarom verzoeker "helemaal uit zijn naad ging" als hij een blauw uniform zag, wat de dag ervoor dus ook was gebeurd.

7. Op 4 oktober 2001 vond het gesprek tussen verzoeker, de partner van diens vader en N. plaats. Verzoeker was tijdens dit gesprek heel rustig en vriendelijk en heeft uitgelegd waarom hij heel agressief op de politie reageert. N. heeft hem in dit gesprek duidelijk proberen te maken dat hij zijn problemen met het bevoegde gezag niet oplost door zijn middelvinger naar politieambtenaren op te steken. Verzoeker begreep dit wel, aldus de mutatie van 4 oktober 2001.

## **Beoordeling**

8. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat een bestuursorgaan voor het bereiken van een doel een middel dient aan te wenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. Dit vereiste is onder meer opgenomen in artikel 8, eerste lid Politiewet (zie Achtergrond, onder 3. en 4.1.). Daar is bepaald dat een politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening bevoegd is geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Tevens is in dit artikel bepaald dat aan het gebruik van geweld zo mogelijk een waarschuwing vooraf gaat. Het vastpakken van verzoeker en hem naar de grond trekken valt onder "geweld".

9. Voor de beoordeling van de vraag of het toegepaste geweld de toets der kritiek kan doorstaan, is ten eerste van belang dat de politieambtenaar verzoeker - gezien de onder Bevindingen vermelde feiten en omstandigheden - terecht kon aanhouden als verdachte

(zie Achtergrond, onder 5.) van belediging van een ambtenaar in functie. Daarmee is voldaan aan de eis dat een politieambtenaar alleen geweld mag toepassen in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening, zoals hiervoor genoemd onder 8.

10. Voor de beantwoording van de vraag of het toegepaste geweld voldeed aan de overige vereisten van artikel 8, eerste lid van de Politiewet, beziet de Nationale ombudsman alle hiervoor relevante feiten en omstandigheden van het geval.

Vast staat dat politieambtenaar N. verzoeker heeft aangesproken op zijn beledigende gedrag jegens hem en zijn collega Sl. Verzoeker stelt dat hij N. niet heeft gehoord en dat hij voordat hij de koptelefoon van zijn walkman van zijn hoofd kon halen al over de fiets werd getrokken. Volgens N. bleef verzoeker hem beledigen nadat hij hem had aangesproken en maakte verzoeker bovendien slaande bewegingen in de richting van zijn gezicht. Politieambtenaar Sl. heeft verklaard dat hij heeft gezien dat verzoeker druk gebaarde met zijn handen en dat hij daaruit kon opmaken dat het gesprek tussen N. en verzoeker niet soepel verliep. Hij heeft echter niet gezien dat verzoeker slaande bewegingen in de richting van N.'s gezicht maakte.

In zoverre staat de lezing van verzoeker tegenover die van N. Echter, uit drie mutaties in het politieregistratiesysteem blijkt dat verzoeker en de partner van diens vader hebben aangegeven dat verzoeker vaak wat agressief op politieambtenaren reageert en dat dat op 2 oktober 2001 ook was gebeurd.

Gelet op de feitelijke tegenstrijdigheid in de verklaring van verzoeker tegenover de Nationale ombudsman en hetgeen hij en de partner van zijn vader op 2, 3 en 4 oktober 2001 hebben verklaard tegenover diverse politieambtenaren, is de Nationale ombudsman van oordeel dat om die reden meer betekenis moet worden toegekend aan de lezing van politieambtenaar N. en dat kan worden aangenomen dat verzoeker flink heeft staan schelden tegen N. en met zijn armen agressieve bewegingen heeft gemaakt dichtbij (het hoofd van) N.

Onder deze omstandigheden acht de Nationale ombudsman het niet onbegrijpelijk dat N. de situatie als bedreigend heeft ervaren. Van een acute dreiging die gebruik van geweld bij wijze van noodweer kan rechtvaardigen, blijkt echter niet.

De rechtvaardiging voor fysiek optreden door N. jegens verzoeker kan dus alleen worden gevonden in de keus van N. om verzoeker aan te houden teneinde hem voor verhoor mee te nemen naar het politiebureau.

De beschrijving van het incident (door N. of verzoeker) bevat echter geen enkele aanwijzing dat N. verzoeker heeft laten weten dat hij mee moest naar het bureau, laat staan dat hij tegen verzoeker heeft gezegd dat dit met geweld zou worden afgedwongen als hij niet zou meewerken. Kortom, N. heeft vrij stevig fysiek geweld gebruikt nog voordat

verzoeker was duidelijk gemaakt wat van hem werd verwacht en voordat hij voor het gebruik van geweld was gewaarschuwd. Dit is in strijd met het evenredigheidsvereiste en artikel 8, eerste lid Politiewet.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van het overige lichamelijk geweld

## Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er daarnaast over dat politieambtenaren N. en Sl. geweld tegen hem hebben gebruikt nadat hij door N. tegen de grond was gewerkt. Verzoeker viel over de fiets, waarbij hij zijn scheen tegen de pedaal schampste en hij deze in zijn maag kreeg toen hij op de fiets viel. De stuurpen stak hem daarbij in zijn nek. Toen verzoeker probeerde op te staan, werd hij tegen de grond gewerkt en kwam hij op zijn rug naast de fiets terecht. N. is toen op zijn buik gaan zitten en pakte hem bij zijn hals en sloeg zijn hoofd met een korte snelle beweging tegen de stenen. Hieraan heeft verzoeker een gat in zijn hoofd overgehouden. Verzoeker probeerde weer op te staan, maar weer werd hij door N. tegen de grond gewerkt en kwam daarbij op zijn buik terecht. N. gebruikte hierbij zijn voet. De afdruk van de zool was later nog goed op zijn rug te zien, aldus verzoeker. Hij heeft nog gezegd dat ze voor zijn nek moesten uitkijken, omdat dat een zwak punt is. Verzoeker stelt dat hij door dit voorval weer meer last van zijn nek heeft gekregen. Terwijl hij op de grond lag kwam Sl. aanlopen. Hij riep dat er een politieauto moest komen. De politieambtenaren die assistentie kwamen verlenen, hebben verzoeker toen geboeid, maar op dat moment was hij al bedaad, aldus zijn eigen verklaring.

2. Verzoeker heeft een foto overgelegd waarop een aantal rode striemen op zijn rug en schouders is te zien.

3. De korpsbeheerder heeft dit klachtonderdeel niet gegrond geacht en daarbij verwezen naar het advies van de klachtencommissie. Deze klachtencommissie heeft zich op het standpunt gesteld dat er proportioneel geweld was gebruikt.

4. Volgens N. heeft hij verzoeker willen boeien op het moment dat deze op de grond lag. Zijn collega Sl. heeft hem daarbij geholpen, omdat verzoeker niet wilde meewerken aan zijn aanhouding. N. is er zeker van dat hij niet op verzoekers rug heeft gestaan. Daarbij heeft hij opgemerkt dat het niet mogelijk is om iemand die op de grond ligt te boeien terwijl je staat. Wellicht dat één van hen zijn knie op verzoekers rug heeft geplaatst om hem onder controle te houden, maar hier was N. niet zeker van. Het zou mogelijk zijn, omdat hij en zijn collega op de grond zaten terwijl zij verzoeker boeiden.

5. Politieambtenaar Sl. heeft verklaard dat hij zijn collega heeft geassisteerd, omdat verzoeker nog steeds vrij agressief reageerde terwijl hij op de grond lag. Verzoeker was

aan het schelden en vloeken. N. had hem op dat moment al vast en probeerde hem te boeien. Hij en zijn collega hebben verzoeker nog gezegd dat hij moest meewerken aan zijn aanhouding, door zijn handen vrijwillig op zijn rug te plaatsen, maar dit deed hij niet. Het is mogelijk dat Sl. verzoeker met zijn lichaam in bedwang heeft willen houden en dat hij daarbij een knie in zijn rug heeft geplaatst. Maar dat kon hij zich niet meer herinneren. Sl. wist wel zeker dat hij noch N. op de rug van verzoeker is gaan staan. Sl. kon zich niet herinneren of verzoeker tijdens het boeien of daarna heeft aangegeven dat hij letsel had opgelopen door het politieoptreden. Op het politiebureau is er in ieder geval geen arts opgeroepen om verzoeker te onderzoeken, aldus Sl.

6. Verzoeker heeft geen doktersverklaring overgelegd.

## Beoordeling

7. Zoals hierboven onder I.8. is aangegeven kunnen bij of krachtens de wet beperkingen worden gemaakt op het recht van onaantastbaarheid van het lichaam, welk recht in artikel 11 Grondwet is neergelegd (zie Achtergrond, onder 1.1.). Ten aanzien van personen aan wie rechtens de vrijheid is ontnomen, is in artikel 15, vierde lid Grondwet meer in het algemeen bepaald dat zij kunnen worden beperkt in de uitoefening van hun grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt (zie Achtergrond, onder 1.2.). Ook in artikel 8 Europees verdrag voor de rechten van de mens is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven - waaronder mede wordt verstaan zijn lichamelijke integriteit - moet zijn voorzien bij wet (zie Achtergrond, onder 2.).

Op grond van artikel 8, eerste lid Politiewet (zie Achtergrond, onder 3. en 4.1.) is een politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening bevoegd geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt (het proportionaliteitsvereiste) en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt (het subsidiariteitsvereiste). Deze bepaling kan worden gezien als een uitwerking van het evenredigheidsbeginsel.

8. De eerste vraag die beantwoord dient te worden is of aan verzoeker rechtens zijn vrijheid is ontnomen. Onder I.9. heeft de Nationale ombudsman vastgesteld dat politieambtenaar N. bevoegd was verzoeker aan te houden. Daarmee is aan deze eis voldaan.

9. De Nationale ombudsman gaat er, in het licht van hetgeen uit de mutaties van 2, 3 en 4 oktober 2001 blijkt, van uit dat verzoeker nadat hij naar de grond was gewerkt, zich niet meewerkend heeft opgesteld. Bij deze aannahme speelt ook een rol dat verzoeker tegenover de Nationale ombudsman heeft verklaard dat hij op het moment dat hij daadwerkelijk werd geboeid al was bedaard. Dit impliceert dat hij dit daarvòòr niet was.

10. Zoals de Nationale ombudsman onder 9. heeft overwogen acht hij het aannemelijk dat verzoeker niet heeft meegewerkt aan zijn aanhouding. Het boeien van een aangehouden verdachte (zie Achtergrond, onder 4.2.) kan dan met het nodige duw- en trekwerk gepaard gaan. Dat is hier ook gebeurd blijkens de verklaringen van verzoeker en de politieambtenaren N. en Sl. Het gebruik van lichamelijk geweld moet echter wel conform het proportionaliteits- en subsidiariteitsvereiste zijn. In deze zaak is in de loop van het onderzoek niet komen vast te staan wat de precieze toedracht is geweest vanaf het moment dat verzoeker op de grond terechtkwam tot aan het boeien. De lezingen hierover lopen daarvoor te veel uiteen. De Nationale ombudsman kan zich dan ook niet uitspreken over de vraag of het toegepaste lichamelijk geweld in dit geval niet in strijd met de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit is geweest en onthoudt zich van een oordeel.

## **Conclusie**

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Zeeland is gegrond ten aanzien van:

- het over de fiets trekken en het op straat gooien, wegens schending van het evenredigheidsvereiste.

Ten aanzien van het lichamelijk geweld op het moment dat verzoeker op de grond lag, onthoudt de Nationale ombudsman zich van een oordeel.

## **Onderzoek**

Op 2 oktober 2003 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer S. te Middelburg, ingediend door de heer mr. R.A.A. Maat, advocaat te Middelburg, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Zeeland.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Zeeland (de burgemeester van Middelburg), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Zeeland verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Daarnaast werd twee betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven.



Tijdens het onderzoek kregen de korpsbeheerder en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Tevens werd de korpsbeheerder een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De korpsbeheerder deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. De reactie van de betrokken ambtenaar N. gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen. Verzoekers gemachtigde en betrokken ambtenaar Sl. gaven binnen de gestelde termijn geen reactie.

#### Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 1 oktober 2003, met bijlagen, waaronder de klachtbrief van verzoeker van 18 september 2002, het standpunt van de korpsbeheerder van 5 september 2003 in het kader van de interne klachtprocedure en het advies van de klachtencommissie van 1 augustus 2003.

Openingsbrieven van de Nationale ombudsman van 22 januari 2004.

Informatie van de korpsbeheerder van 15 maart 2004 met bijlagen, waaronder mutaties, een processen-verbaal, een geweldsrapportage en een brief van de districtschef aan de korpschef.

Standpunt van de korpsbeheerder van 5 april 2004.

Reactie van verzoeker van 23 januari 2004, ontvangen op 8 juni 2004.

Verklaring van betrokken ambtenaar N. van 9 juli 2004.

Verklaring van betrokken ambtenaar Sl. van 9 juli 2004.

Verklaring van verzoeker van 23 juli 2004.

## **Bevindingen**

Zie onder Beoordeling.

## **Achtergrond**

## 1. Grondwet

### 1.1. Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

### 1.2. Artikel 15, vierde lid

"Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt."

## 2. Europees verdrag voor de rechten van de mens

### Artikel 8

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

## 3. Politiewet 1993

### Artikel 8, eerste lid

"De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf."

## 4. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar

### 4.1. Artikel 4

"Het gebruik van een gewelddmiddel is uitsluitend toegestaan aan een ambtenaar:

a. aan wie dat gewelddmiddel rechtens is toegekend, voor zover hij optreedt ter uitvoering van de taak met het oog waarop het gewelddmiddel hem is toegekend, en

b. die in het gebruik van dat geweldmiddel is geoefend."

4.2. In artikel 22, eerste lid van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar is bepaald dat de ambtenaar een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien kan aanleggen.

De leden 2 en 3 van dit artikel luiden als volgt:

"2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden.

3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:

- a. de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of
- b. de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt."

In artikel 22 van de Ambtsinstructie ligt aldus besloten dat het standaard aanleggen van handboeien tijdens het vervoer van een arrestant naar het politiebureau onjuist is. De politieambtenaar moet van geval tot geval de afweging maken of de aanwezige veiligheidsrisico's het toepassen van deze maatregel naar redelijk inzicht rechtvaardigen. In de Nota van Toelichting op de Ambtsinstructie is in dit verband opgenomen dat de vraag of het omleggen van handboeien in verband met de veiligheidsrisico's nodig is, afhangt van de omstandigheden die samenhangen met de persoon van de arrestant, de inrichting van de (dienst)auto, de situatie waarin wordt vervoerd en het ontbreken van de mogelijkheden om op andere wijze, met minder ingrijpende maatregelen (bijvoorbeeld door plaatsneming van een politieambtenaar naast de arrestant), een veilig transport te waarborgen. Bij omstandigheden die samenhangen met de persoon moet worden gedacht aan het gedrag van de arrestant, mogelijke eerdere ervaringen van de politie met deze persoon op grond waarvan voor moeilijkheden moest worden gevreesd, dan wel de aard of de ernst van het feit waarvoor betrokkene was aangehouden.

## 5. Wetboek van Strafvordering

### Artikel 27, eerste lid

"Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit."

Dit artikel stelt aan de mate van verdenking niet de eis van een "ernstig" vermoeden, maar eist wèl dat het vermoeden van schuld (het "gedaan hebben") moet steunen op feiten of omstandigheden en dat dit vermoeden bovendien naar objectieve maatstaven gemeten "redelijk" dient te zijn, dat wil zeggen "niet enkel in de oogen van den opsporingsambtenaar doch redelijk op zichzelf" (Memorie van Toelichting). Een redelijk vermoeden alleen op basis van subjectief inzicht is niet voldoende.